Натисніть тут, щоб

купити книгу на сайті

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

А.П. Каніщенко

Лекційно-практичний курс із дисципліни

«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Розділи:

«Методика вивчення мовної теорії»,
«Методика розвитку усного
та писемного зв'язного мовлення»

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 372.4(075.8)
ББК 74.26я73
К19

Рецензенти:
кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
філологічних дисциплін початкової освіти
Тернопільського національного педагогічного університету
Гузар Олена Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мов
і методики їх викладання в початковій школі
Чернігівського національного педагогічного університету
Мамчич Олена Борисівна

Рекомендовано Радою інституту педагогіки і психології
НПУ імені М.П. Драгоманова
(протокол № 5 від 5 лютого 2014 року)

Каніщенко А.П.

К19 Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі» (розділи «Методика вивчення мовної теорії», «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення») / А.П. Каніщенко. — Тернопіль : Навчальна книга − Богдан, 2015. — 176 с.

ISBN 978-966-10-2140-1

У навчально-методичному посібнику подаються лекційно-практичні матеріали з методики вивчення мовної теорії та розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.

Матеріали посібника відповідають вимогам МОН України, Державному стандарту початкової загальної освіти з освітньої галузі «Мова та література», а також новій навчальній програмі з української мови для чотирирічної початкової школи.

Даний посібник рекомендовано до використання викладачам та студентам вищих педагогічних навчальних закладів II-IV рівнів акредитації та учителям початкової ланки освіти.

УДК 372.4(075.8)
ББК 74.26я73

Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-10-2140-1 © Навчальна книга — Богдан, 2015

ЗМІСТ

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ МОВНОЇ ТЕОРІЇ.....5

Лекція 1–2. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПОНЯТЬ.....5

Лекція 3. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ УЯВЛЕННЯ ПРО ТЕКСТ. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ТЕКСТОМ 18

Лекція 4. МЕТОДИКА ОПРАЦЮВАННЯ СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ, РЕЧЕННЯ ТА ПУНКТУАЦІЇ.....25

Лекція 5. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ЗАСВОЄННЯМ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ СЛОВА.....30

Лекція 6. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОРФЕМНОЇ БУДОВИ СЛОВА 35

Практичне заняття 1. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТЕКСТУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЗА ЛІНІЙНО-КОНЦЕНТРИЧНИМ ПРИНЦИПОМ ПРОГРАМИ.....40

Практичне заняття 2. ВИДИ ВПРАВ ІЗ СИНТАКСИСУ ТА ПУНКТУАЦІЇ 45

Практичне заняття 3. МЕТОДИКА ОПРАЦЮВАННЯ БУДОВИ СЛОВА ЗА ЛІНІЙНО-КОНЦЕНТРИЧНИМ ПРИНЦИПОМ ПРОГРАМИ 47

Лекція 7–8. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЧАСТИН МОВИ.....49

Лекція 9. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСНОВ ФОНЕТИКИ І ГРАФІКИ 69

Лекція 10. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОРФОГРАФІЇ.....77

Практичне заняття 4. ПОБУДОВА УРОКІВ ВИВЧЕННЯ ОРФОГРАФІЧНОГО МАТЕРІАЛУ 87

Практичне заняття 5. ПОБУДОВА УРОКІВ ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ 91

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ 97

Лекція 1-2. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 97

Практичне заняття 1. ФОРМУВАННЯ АУДІАТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК І ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 112

Лекція 3. ПЕРЕКАЗИ, ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 121

Практичне заняття 2. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА УРОКІВ НАПИСАННЯ ПЕРЕКАЗІВ ТА МЕТОДИКА ЇХ ПРОВЕДЕННЯ 132

Лекція 4. ТВОРИ. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД НИМИ 144

Лекційно-практичне заняття. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПОБУДОВИ МІНІ-ТЕКСТІВ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ОСНОВИ НАПИСАННЯ ТВОРІВ ЗА ЛІТЕРАТУРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ 157

ЗА ЛІТЕРАТУРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ 161

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА 163

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ МОВНОЇ ТЕОРІЇ

ЛЕКЦІЯ 1–2

2 год. аудиторні
2 год. на самостійне опрацювання

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНИХ ПОНЯТЬ

ПЛАН

1. Відомості про мову і мовлення. З'ясування лінгвістичних понять «мова» і «мовлення».
2. Вимоги навчальної програми МОН України (1-4 кл.) щодо вивчення мовного матеріалу за лінійно-концентричним принципом змістових ліній.
3. Зміст навчальних підручників з мови для 2-4 класів.

ЛІТЕРАТУРА

Основна: 92, 97, 100, 141, 151, 152, 153, 156 (див. загальний список літератури).
Додаткова: підручник «Українська мова», 2, 3, 4 кл.

📖 Примітка. На самостійне опрацювання виноситься зміст навчальних підручників «Українська мова» для 2, 3, 4 класів.

1. Відомості про мову і мовлення. З'ясування лінгвістичних понять «мова» і «мовлення»

У процесі з'ясування понять «мова» і «мовлення» можна скористатися опорною схемою (ст. 96 — «Методика навчання української мови в початковій школі» / Загальна редакція академіка М.С. Вашуленка).

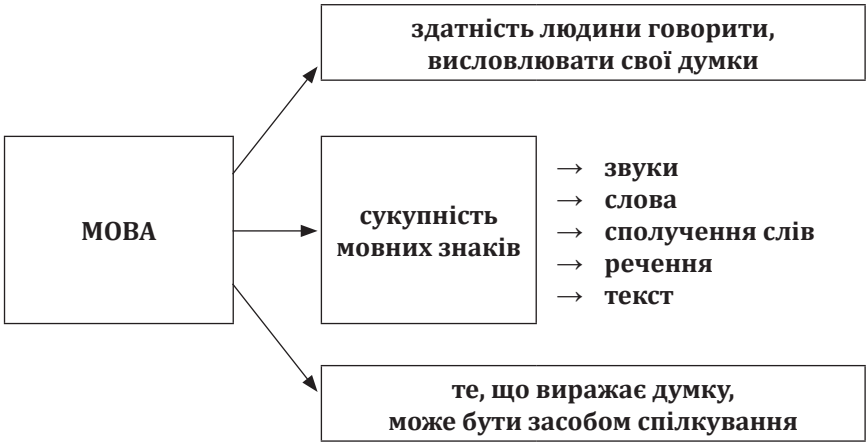

Відповідно до вимог програми в учнів початкових класів мають формуватися деякі уявлення про ***мову*** і ***мовлення***:

- ***мова*** є найважливішим засобом спілкування між людьми;
- найважливішими одиницями мови є звуки, слова, словосполучення, речення, текст; кожна з них має своє призначення: зі звуків утворюються слова, зі слів — словосполучення і речення, з речень — зв'язні висловлювання;
- мова пов'язана з мисленням (за допомогою речень висловлюються думки);
- українська мова — мова українського народу;
- українська мова близькоспоріднена з білоруською та російською мовами;

- знання з мови застосовуються у практичному мовленні;
- щоб оволодіти мовленням, потрібно знати слова і вміти поєднувати їх у речення;
- існує дві форми мовлення: усна й писемна;
- усне мовлення має допоміжні засоби вираження: інтонацію, мімі-ку, жести;
- допоміжними засобами спілкування є зорові умовні знаки і звукові сигнали.

Наведені відомості учні засвоюють у процесі навчання. Робота над досягненням цієї мети починається на спеціально відведених уроках і продовжується в процесі вивчення всіх тем і розділів програми, на уроках з розвитку зв'язного мовлення.

На спеціально відведених уроках у кожному з початкових класів учні засвоюють найважливіші вимоги **культури мовлення** й **етики мовного спілкування:**

- висловлювання мають бути правильними, точними, виразними; для цього необхідно добирати потрібні для вираження думки слова, уміло будувати з них речення і пов'язувати їх між собою;
- слова потрібно правильно наголошувати;
- в усному мовленні не можна замінювати слова жестами, мімікою, вигуками;
- щоб висловлений зміст добре сприймався іншими людьми, в усному мовленні слід виразно висловлювати слова, уміло користуватися інтонацією, а в писемному — розділовими знаками;
- у спілкуванні з іншими людьми прийнято вживати слова ввічливості (під час зустрічі і прощання, для вираження запитання, прохання, подяки тощо);
- слова ввічливості слід добирати залежно від того, кому вони адресовані (товаришам, батькам, вчителям, знайомим чи незнайомим людям);
- у розмові слід уміти вислухати до кінця співбесідника, не перебиваючи його без потреби, а якщо є така необхідність, то попросити вибачення.

Питання культури мовлення та етики спілкування необхідно тримати в полі зору **постійно** — як на уроках, так і в позаурочний час, домагаючись усвідомлення і виконання кожним учнем усіх зазначених

вимог. На будь-якому уроці вивчення мовного матеріалу, у процесі вивчення будь-якої теми є можливість епізодично попрацювати над удосконаленням культури мовлення учнів початкових класів. Учителі повинні постійно стежити за тим, щоб учні правильно наголошували слова, давали повні відповіді на запитання, висловлювали думки самостійно побудованими реченнями, в логічній послідовності передавали зміст текстів, не вживали зайвих слів, не підмінювали слова жестикуляцією, не втрачали у відповідях і діалогах виразності та чіткості, дотримувалися правильного темпу мовлення.

Якщо учителі будуть послідовними у своїх вимогах, не будуть допускати поблажливого ставлення до виконаних робіт, то учні будуть удосконалювати власне мовлення як на уроках мови, так і на уроках з інших предметів.

2. Вимоги навчальної програми МОН України (2–4 кл.) щодо вивчення мовного матеріалу за лінійно-концентричним принципом змістових ліній

2 КЛАС	3 КЛАС	4 КЛАС
І. МОВЛЕННЄВА ЗМІСТОВА ЛІНІЯ		
Аудіювання, говоріння, читання *протягом року,* писемне мовлення (***17 год.***)	Складові частини мовленнєвої змістової лінії ті самі, що і в 2 кл., але вивчаються на більш складному матеріалі.	На більш складному матеріалі вивчаються мовні теми за складовими частинами мовленнєвої змістової лінії.
ІІ. МОВНА ЗМІСТОВА ЛІНІЯ		
ЗВУКИ і БУКВИ (***37 год.***)	Не відводяться години для спеціального повторення цього матеріалу. Знання поглиблюються супровідно з виучуваною темою за програмними вимогами.	Супровідне повторення знань про звуки і букви у процесі вивчення мовного матеріалу.
СЛОВО. ЗНАЧЕННЯ СЛОВА (***31 год.*** і *протягом року*)	На більш складному матеріалі (***7 год. і протягом року***).	Повторення і закріплення знань на більш складному матеріалі (***3 год.***).
КОРІНЬ СЛОВА. СПІЛЬНОКОРЕНЕВІ СЛОВА (***9 год.***)	На вивчення цього матеріалу відводиться ***30 год.*** (значущі частини, чергування у коренях слів, вимова і правопис з ненаголошеними [е], [и]; правопис суфіксів, префіксів; творення слів).	***Закріплюють*** здобуті знання про значущі частини слова, спільнокореневі слова, правопис слів, мовний аналіз у процесі вивчення мовних тем за програмою (як супровідне повторення).

РЕЧЕННЯ (***12 год.***) Побудова речень, інтонування, розділові знаки, конструювання, поширення, об'єднання двох простих у складне речення.	***7 год.*** і *протягом року*. Закріплення і узагальнення вивченого про речення у 1-2 класах. *Додатково*: звертання, підмет і присудок, зв'язок слів.	***8 год.*** і *протягом року*. Повторення і узагальнення вивченого про речення у 1-3 класах. *Додатково*: поширення речень словосполученнями; однорідні члени, поєднання їх розділовими знаками; вправляння в аналізі складних речень.
ТЕКСТ (***5 год.***) Спостереження за будовою, складові частини тексту, роль абзаців; удосконалення текстів шляхом заміни окремих слів, що повторюються.	***9 год.*** і *протягом року*. Розширюються уявлення про художні, науково-популярні, ділові тексти, про типи текстів — розповіді, описи, міркування. Складання текстів різних типів з урахуванням ситуації мовлення.	***9 год.*** і *протягом року*. Удосконалюються знання про текст у процесі вивчення мовного матеріалу за навчальною програмою початкових класів.
ЧАСТИНИ МОВИ Пропедевтичне вивчення назв, ознак, дій, числа та роду (у складовій частині «Слово» мовної змістової лінії).	Загальне поняття про частини мови з використанням термінів. Виконання логічних вправ на розрізнення частин мови; добір спільнокореневих слів до частин мови — ***4 год.***	Годин на загальне поняття про частини мови не відводиться програмою, бо діти обізнані з цим матеріалом у 3 класі.

ІМЕННИК Вивчається пропедевтично (без термінів).	На вивчення **іменника** відводиться за програмою ***12 год.***: питання; назви істот, неістот; власні, загальні; велика буква; поняття предметності (опредмечені якості, дії); вживання в прямому і переносному значеннях; рід; змінювання за числами; практичне ознайомлення з відмінками, спостереження за змінюванням за відмінками; іменники — синоніми, антоніми.	На вивчення іменника відводиться за навчальною програмою ***18 год***. Повторення та удосконалення знань, здобутих за навч. програмою 3 класу. *Додатково:* спостереження за закінченнями іменників, що належать до I, II, III відмін; зміна приголосних при відмінюванні (правопис слів); спостереження за явищами чергування голосних при відмінюванні. Правопис закінчень в окремих іменниках у родовому та орудному відмінках. Практичне засвоєння правопису закінчень найуживаніших іменників чол. роду на *-ар, -яр.* Паралельні закінчення іменників-назв істот у Д. та М. відмінках. Закінчення іменників жін. роду з основою на приголосний в О.в. однини. Засвоєння літературних норм іменників у М.в. множини з прийменником ***по*** (*по вікнах, ночах, полях, го́рах*).
ПРИКМЕТНИК Вивчається пропедевтично (без термінів). Спостереження за вживанням цієї частини мови у словосполученнях, реченнях. (У складовій частині «Слово» мовної змістової лінії).	За навч. програмою — ***12 год.*** Повторюються знання, здобуті пропедевтично у 2 класі. *Додатково:* зв'язок прикметників з іменниками. Вживання у прямому та переносному значеннях. Прикметники — синоніми, антоніми. Спостереження за влучним уживанням прикметників у тексті, у загадках, для характеристики персонажів, подій, явищ. Родові закінчення прикметників. Змінювання за числами у сполученні з іменниками.	За навч. програмою — ***20 год***. Закріплюються та поглиблюються здобуті знання про прикметник у 3 класі. *Додатково:* визначають прикметники у текстах. Змінюють за родами. Відмінюють разом з іменниками в однині, множині. Зіставляють закінчення прикметників та іменників. З основою на м'який та твердий приголосний. Будують речення з однорідними членами. Правопис прикметників на *-ський, -цький, -зький.* Правопис прикметників з «**ь**» перед закінченням в Д., О., М. відмінках.

ДІЄСЛОВО вивчається пропедевтично (без термінів). Спостереження за вживанням дій предметів у словосполученнях, реченнях.	За навч. програмою — ***16 год.*** Повторюють та поглиблюють знання, здобуті пропедевтично у 2 класі. *Додатково:* зв'язок дієслів з іменниками. Дієслова — синоніми, антоніми. В переносному значенні (метафора). Спостереження за використанням дієслів у текстах; часи дієслів; змінювання за родами у мин. часі; розпізнавання часових форм дієслів у тексті; правопис **не** з дієсловами.	За навч. програмою — ***18 год***. Закріплюють та удосконалюють знання, здобуті у 3 класі. *Додатково:* неозначена форма дієслова, спостереження за вживанням у текстах, приказках, прислів'ях, порадах, інструкціях. Побудова порад, інструкцій. Часи дієслів, змінювання за часами, числами. Змінювання за особами, числами у теп. і майб. часі. І та ІІ дієвідміни (без уживання терміна). Дієслова мин. часу, змінювання за родами. Дієслова на *-ся*, спостереження за значенням, утворення (за зразком) різних форм дієслів і вживання їх у реченнях.
Повторення вивченого, ***4 год.*** за навч. програмою. Використовуються здобуті протягом року знання і мовленнєві вміння у процесі виконання навчальних і контрольних робіт.	Повторення вивченого, ***4 год.*** за навч. програмою. Використовуються здобуті протягом року знання і мовленнєві вміння у процесі виконання навчальних і контрольних робіт.	Повторення вивченого, ***4 год.*** за навч. програмою. Виконання навчальних і контрольних завдань. Фронтальне опитування. Виконання завдань груповою формою (парами, четвірками, ротаційними трійками і т.і.).
Правопис слів усіх трьох частин мови закріплюється та поглиблюється протягом року у кожному класі.		
ЧИСЛІВНИК Використовують у мовленні, називають словосполучення з ними, але з терміном учні не обізнані.	Пропедевтично використовують числівники у побудові речень, спостерігають за вживанням у текстах записаних числами числівників.	На вивчення числівника навч. програмою відводиться ***4 год.*** *Додатково:* вимова і правопис найуживаніших числівників. Виділення серед слів числівників. Удосконалення вимови та написання числівників, передбачених програмою. Удосконалення вимови та написання числівників 50-80 у Р.в. Вживання правильних форм числівників за зразком.

ЗАЙМЕННИК Починаючи з букварного періоду навчання грамоти, використовують у мовленні, спостерігають за вживанням «маленьких» слів у реченні, виділяють «маленькі» слова у схемі речень.	Закріплюють знання про займенники практично, називаючи їх «маленькими» словами або словами-замінниками іменників. Практично використовують у мовленні, у звертаннях. Спостерігають за вживанням у текстах вправ.	*За навч. програмою — **7 год**.* Оперують терміном «займенник». Спостерігають за роллю займенників у тексті, їх синтаксичною роллю. Відмінюють особові займенники. Практично закріплюють правопис займенників з прийменниками. Будують словосполучення, речення з займенниками в різних особах однини і множини.
ПРИСЛІВНИК як частина мови не вивчається, а лише практично використовуються ці слова у побудові речень за допомогою учителя.	За навчальною програмою спеціальних годин не відводиться на вивчення прислівника, але учні наводять приклади на запитання учителя *де? куди? коли? звідки? як?* і поширюють ними речення, утворюють словосполучення, виділяють з речень тексту за завданням учителя.	*За програмою — **8 год**.* Дається поняття про прислівник як частину мови (значення, питання, роль у реченні, зв'язок з дієсловами). Пояснюється незмінність як основна граматична ознака прислівника. Знайомляться учні з прислівниковими синонімами та антонімами, будують речення з однорідними прислівниками; вибирають з тексту, самостійно ставлять до них запитання. Використовуючи опорні прислівники, пишуть текст на тему, запропоновану вчителем.
На повторення вивченого матеріалу відводиться навчальною програмою по 4 год. у кожному класі. Як правило, це для мовної теорії та виконання навчальних і контрольних робіт.		
Правопис вивчається у кожному класі протягом року за виучуваним матеріалом навчальної програми МОН України, затвердженої 12.09.11р. № 1050.		

<table>
<tr><th colspan="3">ІІІ. СОЦІАЛЬНОКУЛЬТУРНА ТА ДІЯЛЬНІСНА ЗМІСТОВІ ЛІНІЇ</th></tr>
<tr><th>2 КЛАС</th><th>3 КЛАС</th><th>4 КЛАС</th></tr>
<tr><td>У процесі вивчення мовного матеріалу використовуються слова для пояснення, побудови словосполучень, речень, міні-текстів, що називають державу, її столицю, а також прізвища, імена та по батькові відомих людей України минулого та сьогодення.
Опрацьовуються фольклорні твори великої та малої форми як зміст навчання для виконання вправ на закріплення мовного матеріалу.
Значна увага приділяється національному мовному етикету, правилам мовленнєвої поведінки у ставленні до членів сім’ї, до людей у громадських місцях, на природі.
Протягом навчальних днів у школі нагадується за потреби про організацію робочого місця, навчальної діяльності, взаємодії з учнями класу, а також про бережливе ставлення до підручників та додаткового матеріалу.</td><td colspan="2">У 3-4 класах виконання вимог навчальної програми щодо соціокультурної та діяльнісної змістової лінії за їх складовими відбувається протягом навчального року на уроках мови, літературного читання, при позакласній роботі на більш складному матеріалі з різноманітними видами вправ: на пояснення значення слів, побудову речень, аналіз текстів, виконання завдань на роздуми, аналіз, синтез, доведення, порівняння, класифікацію.
Учні пишуть міні-твори на задану тему, попередньо складаючи опорну групу лексики до використання їх у змісті; розігрують ситуації правильного поводження у сім’ї, школі, громадських місцях.</td></tr>
</table>

3. Зміст навчальних підручників з мови для 2–4 класів
(на самостійне опрацювання студентів)

2 КЛАС

- Вашуленко М.С. Українська мова : підр. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. — 160 с.
- Захарійчук М.Д. Українська мова : підр. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навч. укр. мовою. — К.: Грамота, 2012. — 176 с.

3 КЛАС

- Вашуленко М.С. Українська мова : підр. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою / М.С. Вашуленко, О.І. Мельничайко, Н.А. Васильківська / за ред. М.С. Вашуленка. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. — 192 с.
- Захарійчук М.Д. Українська мова : підр. для 3 кл. загальноосвіт. навч. закладів / М.Д. Захарійчук, А.І. Мовчун. — К.: Грамота, 2013. — 176 с.

4 КЛАС

- Варзацька Л.О. Українська мова : підручник для 4 класу загальноосвітніх навч. закл. з навчанням українською мовою / Л.О. Варзацька, Л.М. Шильцова, Г.Є. Зроль. — Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. — 208 с.
- Вашуленко М.С. Українська мова : підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів / М.С. Вашуленко, С.Г. Дубовик, О.І. Мельничайко. — К.: Видавничий дім «Освіта», 2015. — 192 с.
- Волкотруб Г.Й. Українська мова : підручник для 4 класу загальноосвітніх навч. закл. з навчанням українською мовою / Г.Й. Волкотруб. — К.: Генеза, 2015. — 176 с.
- Захарійчук М.Д. Українська мова : підручник для 4 класу загальноосвітніх навчальних закладів / М.Д. Захарійчук, А.І. Мовчун. — К.: Грамота, 2015. — 192 с.
- Криган С.Г. Українська мова : підручник для 4 класу загальноосвітніх навч. закл. з навчанням українською мовою / С.Г. Криган. — Чернівці: Букрек, 2015.

- Значний внесок у підготовку підручників до друку зробили: художні редактори, технічні редактори, коректори, головні редактори, комп'ютерники, відповідальні за випуск.

- Зміст навчання (вправи) та методичний апарат до нього (завдання) подається відповідно до виучуваної теми за програмним розподілом годин для кожного класу.
- У методичному апараті до змісту вправ (фонетичних, лексичних, синтаксичних, морфологічних тощо) автори виносять завдання для виконання на розуміння виучуваного мовного матеріалу; на вміння здійснювати розумові операції: аналіз, синтез, доведення, порівняння, класифікацію. У підручниках значна кількість проблемних завдань, які можуть самостійно розв'язувати діти з доведенням правильності своєї думки.
- Усі завдання в методичному апараті до вправ залежать від виучуваної теми та змісту для опрацювання, поданого за обсягом, враховуючи вікові особливості молодших школярів.

До кожної виучуваної теми учитель може на свій розсуд обрати додаткові види вправ на поглиблене вивчення мовної теорії, оперувати мовним матеріалом на розвиток умінь та навичок в нових умовах, використовувати його за потреби у процесі вивчення інших дисциплін.

Окрім підручників названих авторів, є й інші авторські підручники «Українська мова» для шкіл, які здійснюють навчання за конкретно визначеною програмою: «Розвивальне навчання», «Крок за кроком», «Екологія і культура», «Особистісно-орієнтоване навчання», «Ерудит», «Інтелект» та ін.